

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

XXI. 1934.

AMSTERDAM

P. A. HEMERIJCK

(A. T. KLEEREKOPER)

1934.

**Aanvullingen op:
Ridderorden,
Eereteekenen, Draagteekens en Penningen
betreffende de Weermacht van Nederland
en Koloniën (1813 — heden) ¹⁾.**

KONINKLIJKE LAND- EN ZEEMACHT.

11a.

Voor de officieren van de Koninklijke Marine-Reserve is bij K.B. van 7 September 1896, no. 23, een onderscheidingsteeken voor langdurigen dienst als officier ingesteld. Het was gelijk aan het dienstkruis, ingesteld bij K.B. van 30 December 1866, behoudens, dat de krans van olijf- en eike'loof met de zwaarden en het cijfer in zilver moesten worden uitgevoerd. Bij K.B. van 24 November 1928, no. 40, is het dienstkruis, bestemd voor de beroepsofficieren der Zeemacht, ook voor de officieren der Reserve ingesteld.

22. Marine-Reserve, 1906.

Het onderscheidingsteeken voor onderofficieren en minderen der Koninklijke Marine-Reserve is ingesteld bij K.B. van 7 September 1896, no. 23. De stempels zijn van 1906.

SCHIETPRIJZEN VAN DE KONINKLIJKE MARINE.

**75a. Eereteeken voor Meester-Kanonnier bij de
Koninklijke Marine, 1909.**

Achtpuntige geribde ster, waarop ligt een blauw geëmailleerd medaillon, omgeven door een goudgeboorden

¹⁾ Zie *Jaarboek* 1932, blz. 1—196; *Jaarboek* 1933, blz. 46—53.

oranje rand met de woorden: **MEESTER-KANONNIER** in gouden letters. In het medaillon een staand zilveren klaar anker, waaroverheen twee kanonnen in zilver liggen.

Verzilverd metaal, afstand der punten van de ster 50 m.M.; medaillon met rand 27 m.M.; oog en ring. Door de firma **CITROEN**, Den Haag.

Lint: rood, wit, blauw.

Het eereteken is ingesteld bij K.B. van 19 Maart 1909, no. 41, en wordt éénmaal per jaar met bijbehorend brevet uitgereikt aan den besten Kanonnier-Scherpschutter. Het omschrift luidde oorspronkelijk: **VOOR GOED SCHIETEN**. Wanneer dezelfde kanonnier het eereteken voor de tweede maal behaalt, kan het in een ander metaal uitgevoerd, verstrekt worden.

75b. Eereteken voor Meester-Scherpschutter op het geweer bij de Koninklijke Marine, 1912.

Krans van eikebladeren, waarop een staand onklaar anker en twee gekruiste geweren liggen, de krans gedekt door een Koninklijke kroon.

Verguld metaal, krans 30 bij 32 m.M., kroon 15 bij 16 m.M. Met oog en ring. Door de firma **CITROEN**, Den Haag.

Lint: rood, wit, blauw.

Het eereteken wordt verleend voor Meester-Scherpschutter op het geweer krachtens K.B. van 8 September 1906, no. 44, aangevuld en gewijzigd bij K.B. van 7 October 1912, no. 57. Eénmaal per jaar wordt een schietwedstrijd voor de Koninklijke Marine gehouden en wordt één exemplaar van bovenstaand eereteken met bijbehorend brevet beschikbaar gesteld.

149a. Draagpenning van de waschvrouw van het 1e Bataillon der 2e Afdeling Mobiele Geldersche Schutterij, 1830—1831.

Voorzijde: Opschrift: **WASCHVROUW - VAN HET - 1 BAT, DER, 2 AFD, - MOBIELE GELDERSCHE - SCHUTTERIJ.**

Keerzijde: Glad.

Geelkoper, met oog, gegraveerd, 54 m.M. Gemeentemuseum Arnhem.

205a. Penning op het 100-jarig bestaan der Koninklijke Militaire Academie, 1928.

Voorzijde: Hoofd van een antieken krijgsman, gedekt door een helm en gedeeltelijk schuilgaand achter zijn schild, waarop K. M. A. Rechts schepen, links zwaard en fabrieksschoorsteen.

Keerzijde: In het midden monogram K. M. A. — BREDA. In drie bogen daarboven en op vijf regels daaronder:

AAN · DE · KON · MIL · ACADEMIE · TIJDENS — HET · GOVERNEUR · SCHAAP — VAN || GEN || MAJOR — VAN · EVERDINGEN — 1828 VAN · DE 1928 — HOLLANDSCHE — KUNSTZIJD — INDUSTRIE.

Daaronder monogram van den modelleur C. J. v. d. HOEF. Bronzen gietpenning, 99 m.M. Kon. BEGEER.

Plaat III.

Door de Directie van de N.V. Nederlandsche Kunstzijde Industrie te Breda is deze penning aan de K.M.A. aangeboden ter gelegenheid van haar Eeuwfeest op 24 September 1928.

214a. Prijspenning van den Inspecteur der Artillerie, 1930.

Voorzijde: Twee gekruiste kanonnen onder een Koninklijke kroon.

Keerzijde: Gestyleerde krans van laurier en eikelooft, viermaal gebonden.

Brons, 41 m.M. Gegraveerde stempel van R. KÖHLER. Kon. BEGEER.

230a. Prijspenning van den Inspecteur der Cavalerie, tevens Commandant der Lichte Brigade, 1934.

Voorzijde: De emblemen der Troepen, die de Lichte Brigade vormen: Sint GEORGE te paard den draak doodend (Huzaren); links daarvan in het veld twee gekruiste

kanonnen, gedekt door een Koninklijke kroon (Rijdende Artillerie); rechts in het veld rad met zes spaken (Wielrijders). Omschrift: INSPECTEUR DER CAVALERIE. COMMANDANT DER LICHTÉ BRIGADE —.

Keerzijde: Gestyleerde krans van laurier en eikeloof, viermaal gebonden.

Kan verleend worden in verschillende metalen, 50 m.M. Kon. BEGEER.

De Lichte Brigade is ingesteld en bij het Veldleger ingedeeld den 1 Juli 1924.

234a. Kruis, uitgereikt aan de Reunisten van Fort Honswijk, 1934.

Vierarmig kruis, de armen ingesneden en gepareld; tusschen de armen een lauwerkrans, aan de ingesneden uiteinden halfcirkelvormige versieringen.

Op de armen aan de voorzijde: Plicht. TOEWIJDING. ZELFVER — LOOCHENING. KAMERAAD — SChAP.

De armen komen samen in een medaillon, welks voorzijde vertoont de toegangspoort tot het fort, waarboven: HONSWIJK.

Op de keerzijde der armen: HULDE EN — DANK VAN. VOORM. — BEZETTING. „1914 — 1915”. VAN FORT — HONSWIJK.

Op het medaillon het omschrift: WIJ HANDHAVEN. Opschrift: RÉUNIE — 1934.

Brons, met oog en ring, 41 m.M. Door GERRITSEN en VAN KEMPEN te Zeist.

Lint: blauw, met breede witte zijbanen en smalle witte middenstreep.

Geslagen zijn 325 stuks in brons. Den oud-commandant van Honswijk, den Luit.-Kolonel A. CAPTJN, is door de reunisten een exemplaar in goud aangeboden.

Reeds vroeger was aan de bezetting van Fort Honswijk een herinneringsmedaille uitgereikt, groot 29 m.M.,

gedragen aan een blauw lint, met rood-witte randstrepen en beschreven onder no. 234.

Het herinneringskruis is ingesteld ter herdenking van het feit, dat het op 2 Augustus 1934 20 jaar geleden zou zijn, dat het fort bezet werd. Een reunie werd gehouden in het fort op den 10 Mei 1934, Hemelvaartsdag, waarbij de kruisen uitgereikt zijn. Daarbij kreeg de oud-bezetting als aandenken aan den mobilisatietijd een model-veldflesch, waarop gesoldeerd een geelkoperen medaillon, 58 m.M. groot, dat de voorzijde van het kruis vertoont, omgeven door het omschrift: VOORMALIGE BEZETTING 1914 - 1915 SOUVENIR REUNIE 1934.

Bovendien werden briefkaarten dien dag uitgegeven, waarop afgebeeld de portretten van den oud-commandant, Luitenant-Kolonel A. CAPTIJN, uit de jaren 1914 en 1934, benevens een afbeelding van het herinneringskruis. Door de Posterijen werden deze van een speciaal poststempel uit Honswijk voorzien, verzonden.

235a. Penningen, aangeboden aan de Officieren van het Fort bij de Kwakel, 1924.

A. Voorzijde: 1914 - 1924, waaronder een krulversiering - F. M. P. CHRISTEN. - RES. KAPT. INF: - krulversiering.

Keerzijde: AANGEB. - DOOR DE BEZETTING - VAN HET FORT - B/D KWAKEL.

Dof zilver, met knop en ring, 41 m.M., geheel gegraveerd. Op den rand * B * .

MATTHIAS FRANCISCUS PETRUS CHRISTEN werd den 2 November 1872 te 's-Hertogenbosch geboren, diende van Augustus 1914 tot October 1917 op het Fort bij de Kwakel als res. 1e luitenant, commandant van het fort.

B. Voorzijde: 1914 - 1924 - krulversiering - H. HUIZINGA. - RES. KAPT. ART: - krulversiering.

Keerzijde en uitvoering als bij A.

HOITE HUIZINGA werd den 2 December 1867 geboren te Poppingawier (Friesland), diende van Augustus 1914 tot Februari 1916 op het Fort bij de Kwakel als reserve 1e luitenant der Artillerie.

Na opheffing der bezetting van dit fort werd besloten jaarlijks een bijeenkomst te organiseeren. Toen in 1924 tien jaren verlopen waren sinds de bezetting gevormd was, werden de oud-officieren van het fort met bovenbeschreven penningen tijdens de reunie vereerd.

235b. Prijspenning van de School voor Verlofs officieren der Infanterie te Kampen, 1926.

Voorzijde: Binnen parelrand het gebouw der school met omschrift: S. V. O. I. (School Verlofs Officieren Infanterie).

Keerzijde: In het veld: UITGEREIKT AAN - DEN LEERLING
ALS WINNAAR IN DEN VIJFKAMP - 19 . . .

Brons, 60 m.M. Kon. BEGEER.

Later is het omschrift op de voorzijde veranderd in: S. R. O. I. (School Reserve Officieren Infanterie).

De penning wordt jaarlijks uitgereikt aan den winnaar van den vijfkamp voor de leerlingen, verder kan hij toegekend worden aan officieren, onderofficieren of leerlingen, die zich om eenigerlei reden voor de school bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt. Zoo bezit ik in mijn verzameling een penning met op de keerzijde:

Omschrift: S. R. O. I. S. R. O. M. A. (School Reserve Officieren Infanterie. School Reserve Officieren Militaire Administratie) GRIEP EPIDEMIE.

Opschrift: KAMPEN - JANUARI 1933 - AAN - MET DANK EN WAARDEERING - VOOR - BETOONDE HULP.

Brons, 60 m.M.

VRIJWILLIGE LANDSTORM.

322a. Prijspenning van den Vrijwilligen Landstorm „Als 't Moet”.

Voorzijde: Landarbeider, linksgewend, aan het werk in een akker; rechts korenveld; aan den horizon molen, huizen, kerk. Als omschrift op verhoogden rand, boven: BIJZONDERE VRIJWILLIGE LANDSTORM; onder: ALS 'T MOET. Tusschen de omschriften op den rand lauwertakken, waarboven aan weerszijden het onge kroonde Nederlandsche wapen.

Keerzijde: Breede krans van eikebladen, onder gebonden. Brons, 26 m.M. CORN. BEGEER, Utrecht.

330a. Herinneringspenning van het bezoek van H. M. de Koningin aan Enschede, 1929.

Voorzijde: Hoofd van H. M. de Koningin links gewend, van het omschrift gescheiden door een blokrand: WILHELMINA · KONINGIN · DER · NEDERLANDEN, waarachter een kruisje. Rechts naast het hoofd van H. M. het monogram van den modelleur.

Keerzijde: BIJZONDERE - VRIJWILLIGE - LANDSTORM - AFD: TWENTHE - TER HERINNERING AAN - HET BEZOEK VAN - H. M. DE KONINGIN - AAN - ENSCHEDE - 25 SEPT. 1929.

Brons, met oog en ring, 30 m.M. Door JAC. J. VAN GOOR. KON. BEGEER.

330b. Prijspenning voor de winnaars van den Generaal INSINGERbeker, 1932.

Voorzijde: Beker, omschrift: GENERAAL INSINGER BEKER.
Keerzijde: Gestyleerde krans.

Zilver, met oog en ring, 35 m.M. Gegraveerde stempel van R. KÖHLER. KON. BEGEER.

De Generaal INSINGER-beker is ingesteld ter gelegenheid van de herdenking van het 12½-jarig bestaan van de Nationale Landstormcommissie, den 6 November 1931, door den Luitenant-Generaal E. F. INSINGER, destijds

commandant van het Veldleger, als wisselprijs voor de jaarlijksche schietwedstrijden van den Bijzonderen Vrijwilligen Landstorm. De beker wordt eigendom van het Landstormkorps, dat hem in totaal tweemaal heeft gewonnen.

Ieder Landstormkorps vaardigt hiertoe af vijf schutters. Het korps, dat den beker wint, bewaart dezen ten bureele van den commandant, terwijl de schutters als persoonlijke prijs den bovenbeschreven penning in zilver ontvangen, welke hun eigendom blijft.

26 Mei 1932 is de Generaal INSINGER-beker voor het eerst te Apeldoorn verschoten en door het korps Groningen gewonnen.

330c. Draagpenning voor de deelnemers aan den Schietwedstrijd van het Landstormkorps Stelling Amsterdam, 1933.

Voorzijde: Borstbeeld van Prins WILLEM den Zwijger, aanzierend, iets rechtsgewend. Omschrift: WILLEM · I · PRINS · VAN · ORANJE · GRAAF · VAN · NASSAU * .

Keerzijde: Opschrift: B. V. L. - SCHIETWEDSTRIJD - LANDSTORMKORPS - STELLING AMSTERDAM - 1933.

Goudbrons, met oog en ring, 25 m.M. KON. BEGEER.

330d. Prijspenning van den Landdag van den Bijzonderen Vrijwilligen Landstorm te Zwolle, 1934.

Voorzijde: Het Nederlandsche wapen, gedekt door een Koninklijke kroon. Als schildhouders links een gewapende werkman, op den achtergrond een aambeeld; rechts een gewapende landarbeider, op den achtergrond korenveld. Achter het wapen zware wolken.

Omschrift: BIJZONDERE VRIJWILLIGE LANDSTORM.

Op de afsnede: „ALS 'T - MOET!". Eikebladeren.

Keerzijde: Gestyleerde krans. Opschrift: LANDDAG - ZWOLLE - 1934.

Brons, met oog en ring, 40 m.M. Door GERRITSEN en VAN KEMPEN te Zeist.

Als prijspenning voor den vaandelwedstrijd op dien landdag door de Nationale Landstormcommissie beschikbaar gesteld.

Amsterdam.

Dr. W. F. BAX.

